

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS KAIMO PLĒTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „BENDRADARBIAVIMAS“ VEIKLOS SRITIES „PARAMA EIP VEIKLOS GRUPĖMS KURTI IR JŪ VAIKLAI VYSTYTI“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ, TAIKOMŲ NUO 2019 METŲ, PATVIRTINIMO

2019 m. lapkričio 4 d. Nr. 3D-606
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 15 d. nutarimu Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 8 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“, atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. vasario 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/288 (OL 2019 L 53, p. 14), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklos (OL 2014 L 227, p. 18), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/936 (OL 2019 L 149, p. 58), 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos (OL 2014 L 227, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2018 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2019/94 (OL 2019 L 19, p. 5), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės

fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/711 (OL 2019 L 291, p. 5), Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos, patvirtintos 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C (2015) 842, nuostatas ir siekdamas, kad būtų efektyviai panaudotos EŽŪFKP lėšos,

t v i r t i n u Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sritys „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ įgyvendinimo taisykles, taikomas nuo 2019 metų (pridedama).

Žemės ūkio ministras

Andrius Palionis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2019 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 3D-606

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„BENDRADARBIAVIMAS“ VEIKLOS SRITIES „PARAMA EIP VEIKLOS GRUPĖMS
KURTI IR JŪ VAIKLAI VYSTYTI“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS, TAIKOMOS NUO
2019 METŪ**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jū veiklai vystyti“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2019 metų (toliau – Taisyklės), parengtos vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. vasario 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/288 (OL 2019 L 53, p. 14), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), su paskutiniais pakeitimais, 2019 m. birželio 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/936 (OL 2019 L 149, p. 58), 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos (OL 2014 L 227, p. 1), 2018 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2019/94 (OL 2019 L 19, p. 5), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/711 (OL 2019 L 291, p. 5), 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sajungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų

programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C (2015) 842 (toliau – Programa), ir atsižvelgiant į Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės), Europos inovacijų partnerystės veiklos grupių steigimo, jų projektų galimybių studijų rengimo ir vertinimo taisykles, taikomas nuo 2019 metų, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. Nr. 3D-118 „Dėl Europos inovacijų partnerystės veiklos grupių steigimo, jų projektų galimybių studijų rengimo ir vertinimo taisyklių, taikomų nuo 2019 metų, patvirtinimo“ (toliau – EIP taisyklės).

2. Taisyklės nustato paramos teikimo ir administravimo tvarką pagal Programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sritį „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ (toliau – priemonės veiklos sritis). Taisyklės taikomos pareiškėjams, rengantiems ir teikiantiems paramos paraiškas, paramos gavėjams, įgyvendinantiems projektus, kuriems skirta parama pagal šią veiklos sritį, pareiškėjų ir paramos gavėjų partneriams, taip pat institucijoms, atliekančioms paramos paraišką vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą. Paramos teikimo ir administravimo tvarka, kiek to neregulmentuoja Taisyklės, nustatyta Administravimo taisyklėse.

II SKYRIUS

SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

3.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

3.2. **ES** – Europos Sajunga.

3.3. **ESIF** – Europos struktūriniai ir investavimo fondai.

3.4. **EŽŪFKP** – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai.

3.5. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Bandomasis projektas** – technologinių ir (ar) organizacinių žemės ir miškų ūkio inovacijų projektas naujam produktui, procesui, technologijai, gamybos ir (arba) paslaugų metodui kurti ar esamam iš esmės pagerinti.

4.2. **Europos inovacijų partnerystė** (toliau – EIP) – Europos Sajungos paramos priemonėmis remiama ūkininkų, miško valdytojų, mokslininkų, žemės ir miškų ūkio konsultantų ir kitų kaimo plėtros sektoriaus dalyvių bendra veikla, kurios tikslas – taikant žinias ir inovacijas, plėtoti konkurencingą ir tvarą žemės ir miškų ūkį.

4.3. **Europos inovacijų partnerystės projektas** (toliau – EIP projektas) – EIP veiklos grupės inicijuotas ir jos įgyvendinamas bandomasis arba produktų, procesų ir technologijų plėtojimo ir tobulinimo projektas.

4.4. Europos inovacijų partnerystės projekto įranga (toliau – įranga) – techninės priemonės, įrenginiai ir prietaisai, reikalingi EIP projekto rezultatams pasiekti.

4.5. Europos inovacijų partnerystės projekto partneris (toliau – partneris) – EIP veiklos grupės narys, savo veikla ir (ar) finansiniai ištekliai prisidedantis prie EIP projekto tikslų įgyvendinimo.

4.6. Europos inovacijų partnerystės veiklos grupė (toliau – EIP veiklos grupė) – pagal jungtinės veiklos sutartį sudaryta veiklos grupė, kurios tikslas – suburti skirtingų tipų partnerius: žemės ūkio ir (ar) miškų ūkio veiklos subjektus (ūkininkus, miškų valdytojus), mokslo ir (arba) studijų ir konsultavimo institucijų atstovus, kitus kaimo plėtros sektorius dalyvius, siekiant įgyvendinti EIP projektą.

4.7. Produktų, procesų ir technologijų plėtojimo ir tobulinimo projektas – technologinių ir (ar) organizaciinių žemės ir miškų ūkio inovacijų projektas naujiems ūkiuose naudojamiems produktams, procesams, technologijoms, gamybos ir (arba) paslaugų metodams, išbandomiems bei demonstruojamiems gamybinėmis sąlygomis, plėtoti ir (ar) esamiems tobulinti.

5. Kitos Taisyklėse vartojamos savokos apibrėžtos Administravimo taisyklėse ir kituose Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktuose.

III SKYRIUS

PRIORITETAI, TIKSLINĖS SRITYS IR KOMPLEKSINIAI TIKSLAI

6. Programos priemonės veiklos srities prioritetai:

6.1. skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse;

6.2. visuose regionuose didinti visų žemės ūkio veiklų gyvybingumą ir konkurencingumą, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą;

6.3. skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, išskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje;

6.4. skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksidu kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose.

7. Priemonės veiklos srities tikslinės sritys:

7.1. skatinti inovacijas, bendradarbiavimą ir žinių bazės vystymą kaimo vietovėse;

7.2. stiprinti žemės ūkio, maisto produktų gamybos ir miškininkystės sektorių ryšius su moksliinius tyrimus atliekančiomis bei inovacijas kuriančiomis institucijomis;

7.3. gerinti ūkių ekonominės veiklos rezultatus ir sudaryti palankesnes sąlygas ūkiams restruktūruoti ir modernizuoti;

7.4. atkurti, išsaugoti ir didinti biologinę įvairovę.

8. Priemonės veiklos srities kompleksiniai tikslai:

- 8.1. inovacijų kūrimas, diegimas ir sklaida;
- 8.2. aplinkos išsaugojimas ir tvari plėtra;
- 8.3. klimato kaitos švelninimas.

IV SKYRIUS REMIAMA VEIKLA

9. Pagal priemonės veiklos sritį remiamas EIP projektų įgyvendinimas pagal vieną iš šių temų:

- 9.1. tvarus dirvožemio naudojimas, augalų produktyvumo didinimas ir produkcijos nuostolių mažinimas;
- 9.2. augalų sveikata, kenksmingųjų organizmų ir piktžolių kontrolė;
- 9.3. ūkininkavimo sistemų pritaikymas mažinant klimato kaitos poveikį;
- 9.4. gyvūnų gerovės, sveikatingumo, aplinkosaugos standartų užtikrinimas gyvulininkystės ūkiuose ir gyvūnų mitybos procesų organizavimas pašarų gamybai panaudojant vietinius išteklius;
- 9.5. gyvūnų veislinės vertės ir produktyvumo didinimas;
- 9.6. trumpujų maisto tiekimo grandinių valdymas ir vietas rinkų plėtra;
- 9.7. agrarinė aplinkosauga ir (arba) ekologinis ūkininkavimas;
- 9.8. miško ekosistemų įkūrimas nenaudojamose ir žemės ūkiui netinkamose žemėse bei ūkininkavimas jose;
- 9.9. ūkio vadybos tobulinimas taikant naujas ūkio valdymo priemones;
- 9.10. sodininkystės, uogininkystės ir daržininkystės technologijos;
- 9.11. energijos gamyba ir jos taupymas naudojant žemės ūkio žaliavas, ir energijos panaudojimas žemės ūkyje bei miškininkystėje;
- 9.12. žinių perdavimo sistemos plėtra.

V SKYRIUS GALIMI PAREIŠKĖJAI

10. Pareiškėju gali būti EIP veiklos grupės, kurios projekto galimybių studija yra patvirtinta Ministerijos, narys, jungtinės veiklos sutartimi dėl EIP veiklos grupės sudarymo paskirtas pareiškėju. Kiti EIP veiklos grupės nariai EIP taisyklėse suprantami kaip projekto partneriai.

11. Pareiškėjas ir partneriai, fiziniai asmenys turi būti ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus.

VI SKYRIUS PARTNERYSTĖ

12. Partnerių įtraukimas į projektą turi būti pagristas ir aprašytas paraiskoje.

13. Vieno kvietimo teikti paraiskas metu gali būti pateikiama viena paraiska dėl vieno EIP veiklos grupės projekto įgyvendinimo. Partneriams, kaip ir pareiškėjui, taikomi Taisyklių 16 punkte nustatytos tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, paramą, skirtą projektui įgyvendinti, gauna tik pareiškėjas, kuris ir atsiskaito su partneriais.

14. EIP veiklos grupės nariai yra atsakingi už bendras partnerių jungtinės veiklos prievoles solidariai.

15. Jungtinės veiklos sutartyje įsipareigojama laikytis pagrindinių geros partnerystės praktikos taisyklių:

15.1. visi partneriai turi būti perskaitę paraiską ir susipažinę su savo teisėmis ir pareigomis įgyvendinant EIP projektą;

15.2. EIP projekto įgyvendinimo metu paramos gavėjas privalo reguliarai konsultuotis su partneriais ir nuolat juos informuoti apie EIP projekto įgyvendinimo eiga;

15.3. paramos gavėjas privalo visus partnerius per 5 darbo dienas informuoti (raštu ar el. paštu) apie Agentūrai pateiktas ataskaitas ir mokėjimo prašymus, Agentūros pateiktus paklausimus, išmokėtas lėšas ir sudaryti sąlygas susipažinti su šia informacija;

15.4. visi EIP projekto pakeitimai, prieš kreipiantis į Agentūrą, pirmiausia turi būti raštu suderinti su partneriais;

15.5. prieš teikdamas paraiską, pareiškėjas turi susitarti su visais partneriais dėl EIP projekto metu sukurtų rezultatų, partnerių nupirkto ar sukurto turto nuosavybės teisių ir šias teises nustatyti jungtinės veiklos sutartyje.

VII SKYRIUS

TINKAMUMO SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI PARAMAI GAUTI

16. Pareiškėjas ir partneriai yra laikomi tinkamais gauti paramą, jei atitinka tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus. Pareiškėjo ir jo partnerių tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiskos pateikimo dieną pareiškėjo ir jo partnerių pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius dokumentus/duomenis, kurių NMA papildomai teikti nereikia, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo ir jo partnerių po Agentūros paklausimo (-ų). Jei šie duomenys skiriasi nuo viešuosiuose registruose esančių duomenų, vadovaujamasi registruose esančiais duomenimis. Tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai yra:

- 16.1. paraiską teikia subjektas, Taisyklių V skyriuje įvardytais galimu pareiškėju;
- 16.2. EIP projektas atitinka bent vieną iš Taisyklių III skyriuje nurodytų prioritetų, tikslinę sritį ir prisideda bent prie vieno kompleksinio tiksloto įgyvendinimo;

16.3. EIP projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su bent viena tema, nurodyta Taisyklių IV skyriuje;

16.4. pareiškėjas ir partneriai užtikrina tinkamą EIP projekto finansavimo šaltinį – nuosavas lėšas, skolintas lėšas, paramos lėšas. Skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraška pateikiant finansų įmonės arba kredito įstaigos paskolos suteikimo galimybės patvirtinamuosius dokumentus, o su mokėjimo prašymu, kuriamo prašoma kompensuoti skolintomis lėšomis įgyvendintas investicijas, paramos gavėjas ir partneriai turi pateikti su finansų įmone arba kredito įstaiga pasirašytą paskolos sutartį arba raštu patvirtinti, kad atitinkamą projekto dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis. Nuosavos lėšos pagrindžiamos kartu su paraška pateikiant banko sąskaitos išrašą (jei nuosavos lėšos nepagrindžiamos finansinėmis ataskaitomis);

16.5. pareiškėjas ir partneriai neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, Valstybinio socialinio draudimo fondui ir Agentūrai (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas). Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu (netaikoma įstaigoms, kurių veikla finansuojama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto, juridiniams asmenims, kuriems Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka yra atidėti mokesčių mokėjimo terminai);

16.6. pareiškėjas ir partneriai tvarko buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;

16.7. pareiškėjas ir partneriai neturi finansinių sunkumų (nėra bankrutuojantys arba likviduojami);

16.8. EIP projektas vykdomas Lietuvos Respublikos teritorijoje;

16.9. EIP projekto galimybių studija yra patvirtinta Ministerijos;

16.10. paraiškoje paramai gauti pateikiamas bandomojo arba naujų produktų, procesų ir technologijų plėtojimo bei tobulinimo projekto aprašymas, nurodomi numatomai pasiekti rezultatai ir indėlis į EIP tikslą – taikant žinias ir inovacijas plėtoti konkurencingą ir tvarų žemės ir miškų ūki – įgyvendinimą;

16.11. pateikta jungtinės veiklos sutartis (parengta pagal pavyzdinę jungtinės veiklos sutarties formą (Taisyklių priedas).

17. Jei buvo gautas EIP veiklos grupės prašymas dėl EIP veiklos grupės partnerių keitimo ar naujų narių priėmimo, Ministerija vadovaudamasi Europos inovacijų partnerystės veiklos grupių steigimo, jų projektų galimybių studijų rengimo ir vertinimo taisyklių, taikomų nuo 2019 metų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 3D-118 „Dėl Europos inovacijų partnerystės veiklos grupių steigimo, jų projektų galimybių studijų rengimo ir vertinimo taisyklių, taikomų nuo 2019 metų, patvirtinimo“, 6 punkte

nustatytais EIP veiklos grupės narių tinkamumo kriterijais, įvertina naujai priimamo nario tinkamumą ir apie savo sprendimą informuoja Agentūrą ir paramos gavėją, kurį įpareigoja Agentūrai pateikti naujų partnerių duomenis. Atsižvelgdama į Ministerijos sprendimą, Agentūra patikrina naujų partnerių atitiktį Taisyklių 16.4–16.7 papunkčiuose nurodytoms tinkamumo gauti paramą sąlygoms ir kriterijams.

18. Pareiškėjui ir jo partneriams parama negali būti suteikiama, jei:

18.1. siekdami palankaus sprendimo, pareiškėjas ir jo partneriai bandė daryti įtaką Agentūrai ir (arba) Ministerijai;

18.2. yra priimtas galutinis sprendimas dėl:

18.2.1. pareiškėjo ir (arba) partnerių, ketinusių ir (arba) gavusių paramą iš EŽŪFKP, Europos žuvininkystės fondo (EŽF), Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF), paramos teikimo ar sutarties sąlygų pažeidimo, apie kurį teisės aktų nustatyta tvarka buvo pranešta Europos Komisijai. Tokiu atveju EIP veiklos grupė neturi teisės pretenduoti į paramą vienus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

18.2.2. pareiškėjo ir (arba) partnerių įvykdytos nusikalstamos veikos, susijusios su parama. Tokiu atveju EIP veiklos grupė neturi teisės pretenduoti į paramą dvejus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo.

VIII SKYRIUS

ĮSIPAREIGOJIMAI

19. Pareiškėjas ir partneriai prisiima šiuos įsipareigojimus:

19.1. EIP projekto įgyvendinimo pradžia laikoma paramos sutarties pasirašymo diena. EIP projekto įgyvendinimo laikotarpis nustatomas paramos sutartyje. Projekto maksimali trukmė –

36 mėn., bet ne ilgiau kaip iki 2023 m. liepos 1 d.;

19.2. gavus avansą (jei prašoma avансo), ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo avансo gavimo dienos pateikti pirmajį mokėjimo prašymą;

19.3. apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama (nuo paramos sutarties pasirašymo dienos (tuo atveju, jei turtas įsigyjamas iki paramos sutarties pasirašymo, nuo turto priėmimo–perdavimo akto pasirašymo datos) iki projekto įgyvendinimo pabaigos), didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų EIP projekto įgyvendinimo laikotarpiui. Reikalavimas gali būti netaikomas, jei pareiškėjas arba partneris įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šio fakto patvirtinimo oficialius skirtingų draudimo įmonių (brokerių) atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus. Turto žuvimo ar sugadinimo atveju

paramos gavėjas įsipareigoja atkurti turtą ne mažesne negu atkuriamaja turto vertė ir ne mažesniu techninių parametru;

19.4. nuo paramos paraškos pateikimo Agentūrai dienos iki EIP projekto įgyvendinimo pabaigos be rašytinio Agentūros sutikimo nekeisti EIP projekto įgyvendinimo vietas, vykdyti paramos paraiškoje numatyta EIP projekto veiklą, nekeisti jos pobūdžio, tikslų ar įgyvendinimo sąlygų, neparduoti, nejkeisti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto;

19.5. viešinti paramą, vadovaudamas Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklės);

19.6. sudaryti sąlygas asmenims, turintiems teisę audituoti ir (arba) kontroliuoti, tikrinti, kaip vykdoma veikla, kaip yra vykdomas EIP projektas ir (arba) kaip vykdoma veikla po lėšų EIP projektui įgyvendinti skyrimo ir (arba) EIP projekto įgyvendinimo pabaigos;

19.7. EIP projekto vykdymo laikotarpiu tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus;

19.8. teikti atsakingiems asmenims visą informaciją ir duomenis, reikalingus statistikos tikslams ir Programos įgyvendinimo stebėsenai bei reikalingiems vertinimams atlikti;

19.9. užtikrinti, kad EIP projekto, kuriam buvo skirta parama, rezultatai būtų prieinami visuomenei naudoti (viešai publikuojama informacija, suteikiama prieiga prie projekto metu sukurtų technologijų ar sprendimų) ir jiems nebūtų taikomi autorių teisių apribojimai;

19.10. užtikrinti, kad EIP projekte numatytos išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų ES fondų ir kitų viešujų lėšų;

19.11. nekeisti EIP projekto galimybų studijoje numatyto projekto pobūdžio ir tikslų;

19.12. negavus Ministerijos sutikimo, nekeisti EIP veiklos grupės narių ar nepriimti naujų EIP veiklos grupės narių;

19.13. viešinti EIP projekto informaciją per Lietuvos kaimo tinklą (publikuojant EIP projekto įgyvendinimo tarpines ir galutines ataskaitas, skelbiant informaciją apie organizuojamus renginius ir kt.), EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje (EIP-AGRI) tinklą ir kitomis priemonėmis (pvz., publikacijos spaudoje, internte, socialiniuose tinkluose, televizijoje ir radijuje);

19.14. užtikrinti, kad EIP projekto veiklos nėra susijusios su anksčiau vykdytais ar pradėtais vykdyti projektais, kuriems finansuoti skirta parama iš ES fondų ir kitų viešujų lėšų.

IX SKYRIUS

PARAMOS DYDIS IR INTENSYVUMAS

20. Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti EIP projekto išlaidas.

21. Pagal priemonės veiklos sritį didžiausia paramos suma vienam projektui – iki 200 000 Eur su PVM.

22. Paramos intensyvumas:

22.1. EIP veiklos grupės bendradarbiavimo, EIP projekto viešinimo, įgyvendinimo ir rezultatų sklaidos išlaidoms, nurodytoms Taisyklių 25.1.1–25.1.3, 25.2.1, 25.2.2.1–25.2.2.4, 25.2.2.8–25.2.2.14, 25.2.3.1–25.2.3.3 papunkčiuose ir 26 punkte, kurios patiriamos EIP projekto rengimo ir jo įgyvendinimo metu, – iki 100 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų (išskyrus atvejus, kai prašoma mažesnio paramos intensyvumo);

22.2. EIP projekto įgyvendinimo išlaidoms, susijusioms su EIP projekto įgyvendinimu ir nurodytoms Taisyklių 25.2.2.5–25.2.2.7 papunkčiuose, paramos intensyvumas:

22.2.1. jei EIP projektas įgyvendinamas gyvulininkystės, sodininkystės, daržininkystės ir uogininkystės sektoriuose, finansuojama iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti EIP projekto išlaidų (išskyrus atvejus, kai prašoma mažesnio paramos intensyvumo);

22.2.2. jei EIP projektas įgyvendinamas augalininkystės sektoriuje, finansuojama iki 60 proc. visų tinkamų finansuoti EIP projekto išlaidų (išskyrus atvejus, kai prašoma mažesnio paramos intensyvumo);

22.2.3. jei EIP projektas įgyvendinamas Taisyklių 22.2.1 ir 22.2.2 papunkčiuose neįvardytuose sektoriuose (pvz., miškininkystės sektorius), paramos intensyvumas negali viršyti Programos priemonėse, skirtose projektams tokiuose sektoriuose remti, nustatyto didžiausio paramos intensyvumo.

X SKYRIUS

TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

23. Tinkamomis finansuoti pripažystamos išlaidos:

23.1. būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos paraiškoje;

23.2. realiai suplanuotos, pagrįstos ir neviršijančios vidutinių rinkos kainų ir pagrįstos išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentais (netaikoma išlaidoms, apmokamoms taikant fiksotąją normą ir fiksotąjį įkainij);

23.3. patirtos (apmokėtos) po paramos paraiškos pateikimo dienos (išskyrus nurodytas Taisyklių 25.1.2 papunktyje). Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąraše pagal Taisyklių 25 ir 26 punktus arba jei jos padarytos nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytais teisės aktuose;

23.4. EIP veiklos grupės projekto galimybių studijos parengimo išlaidos, kurios yra patirtos ne anksčiau kaip prieš vienus metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos. Tačiau, jei parama EIP projektui neskiriama arba jei pirkimai atlikti nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytu teisės aktuose, EIP veiklos grupės projekto galimybių studijos parengimo išlaidos nefinansuojamos;

23.5. faktiškai padarytos ir paramos gavėjo ar partnerių apskaitoje užfiksuotos išlaidos, pagrįstos dokumentų originalais arba teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis ir kurios gali būti nustatytos patikros vietoje metu.

24. Tinkamas išlaidas sudaro tiesioginių ir netiesioginių išlaidų kategorijos.

25. Tiesioginės išlaidos:

25.1. EIP veiklos grupės bendradarbiavimo išlaidos:

25.1.1. EIP veiklos grupės narių susitikimų organizavimas (patalpų nuoma, EIP veiklos grupės partnerių atstovų kelionės išlaidos Lietuvos Respublikos teritorijoje (kuro pirkimo ir (arba) visuomeninio transporto išlaidos), kanceliarinės išlaidos, maitinimas). Išlaidos negali viršyti Agentūros nustatyto ir patvirtintų kainų (kainos skelbiamos www.nma.lt);

25.1.2. EIP veiklos grupės projekto galimybių studijos parengimo išlaidos (ne daugiau kaip 3 000 Eur be pridėtinės vertės mokesčio (PVM);

25.1.3. EIP projekto viešinimo išlaidos;

25.2. EIP projekto įgyvendinimo išlaidos:

25.2.1. darbo užmokestis EIP projektą įgyvendinantiems asmenims (mokslininkams ir konsultantams), kuris yra kompensuojamas taikant fiksotajį darbo užmokesčio valandos įkainį, kurį nustatė UAB „Ernst & Young Baltic“ pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ projektą įgyvendinančių asmenų (mokslininkų ir konsultantų) darbo užmokesčio fiksuootojo valandos įkainio nustatymo metodiką ir nepažeidžiant darbo laiko normos reikalavimų, nustatyti Darbo kodekse. Darbo užmokesčio arba atlygio projektą įgyvendinantiems asmenims išlaidos projekte apmokamos tik pagal nustatyta darbo užmokesčio fiksotajį valandos įkainį (pareiškėjas negalės už išlaidas, kurioms nustatyti fiksotieji darbo valandos įkainiai, atsiskaityti pagal faktines išlaidas, pateikęs išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus). Fiksotasis projektą įgyvendinančių asmenų (mokslininkų ir konsultantų) vienos darbo valandos įkainis (60 min.) – 33, 58 Eur:

25.2.1.1. nustatytas fiksotasis vienos darbo valandos įkainio dydis yra maksimalus darbo valandos įkainio dydis;

25.2.1.2. pareiškėjas paramos paraiškoje gali numatyti ir mažesnes prašomas sumas nei Taisyklių 25.2.1 papunktyje nustatytas fiksotasis valandos įkainis;

25.2.1.3. fiksotasis valandos įkainis nekeičiamas visą projekto įgyvendinimo laikotarpi. Atnaujinus fiksotajį valandos įkainį dėl pasikeitusių teisės aktų, kuriais vadovaujantis nustatytas

fiksuočio valandos įkainis, atnaujintas fiksuočio valandos įkainis taikomas tik naujai teikiamoms paraiškomis;

25.2.2. išlaidos prekėms ir paslaugoms:

25.2.2.1. kanceliarinės prekės, ne daugiau kaip 1500 Eur be PVM;

25.2.2.2. laboratorinė įranga;

25.2.2.3. laboratorinės įrangos eksploatavimo medžiagos ir priemonės;

25.2.2.4. EIP projekto veikloms žemės ūkio ir miškų ūkio valdose įgyvendinti reikalingos medžiagos ir priemonės (išskyru transporto priemones);

25.2.2.5. žemės ūkio ir miškų ūkio technikos (išskyru priekabas ir puspriekabes) ir įrangos, susijusios su žemės ūkio ir miškų ūkio veikla, įsigijimas ir įrengimas (prie šių išlaidų kategorijos negali būti priskirtos jokios transporto priemonės; įranga turi būti sumontuota ir funkcionuoti iki atitinkamo (ar vėliausiai iki paskutinio) mokėjimo prašymo pateikimo dienos);

25.2.2.6. technologiniai įrengimai, susiję su žemės ūkio ir miškų ūkio veikla;

25.2.2.7. kompiuterinė ir programinė įranga, programavimo paslaugos;

25.2.2.8. žemės ūkio ir miškų ūkio technikos ir įrangos nuomos paslaugos;

25.2.2.9. laboratorinės įrangos nuomos paslaugos;

25.2.2.10. žemės ūkio ir miškų ūkio technikos ir įrangos eksploatavimo (degalai, elektros energija, detalės smulkiam remontui ir remonto paslaugos (išskyru kapitalinį remontą) paslaugos;

25.2.2.11. EIP projektą įgyvendinančių asmenų kelionės išlaidos EIP projekto įgyvendinimo tikslais (kuro pirkimo ir (arba) visuomeninio transporto išlaidos);

25.2.2.12. laboratoriinių tyrimų paslaugos;

25.2.2.13. specializuotų transporto priemonių, susijusių su EIP projekto veiklomis, nuomos (išskyru lengvuosius automobilius) paslaugos;

25.2.2.14. pagal sutartis vykdomi moksliniai tyrimai, ekspertizės ir patentai perkami arba įsigyjami pagal licenciją rinkos kaina iš kitų išorės šaltinių (ne EIP veiklos grupės narių);

25.2.3. projekto rezultatų sklaidos išlaidos, neviršijant 10 proc. nuo tinkamų projekto išlaidų:

25.2.3.1. konferencijoms organizuoti gali būti skirta ne daugiau kaip po: 1 100 Eur be PVM, kurioje dalyvauja nuo 30 iki 50 dalyvių; 1 900 Eur be PVM, kurioje dalyvauja nuo 51 iki 100 dalyvių;

25.2.3.2. kitiems renginiams (apskritojo stalo diskusijoms, seminarams ir kt.) gali būti skirta ne daugiau kaip 530 Eur be PVM vienam renginiui organizuoti;

25.2.3.3. straipsnių ir leidinių rengimui ir leidybai gali būti skirta ne daugiau kaip po: 165 Eur be PVM už A4 formato informacinių straipsnių (ne mažesnių kaip 1700 spaudos ženklių), 0,55 Eur be PVM už lankstinuką, 5 Eur be PVM už plakatą (A1 formato), 6,15 Eur be PVM už knygos (15 spaudos lankų) egzempliorių, kai išleidžiama minkštais viršeliais, ir 12,62 Eur be PVM už knygos (15 spaudos lankų) egzempliorių, kai išleidžiama kietais viršeliais.

26. Netiesioginės išlaidos:

26.1. darbo užmokestis arba atlygis projektą administruojantiems asmenims:

26.1.1. darbo užmokestis arba atlygis projektą administruojantiems asmenims turi būti apskaičiuotas nepažeidžiant darbo laiko normos reikalavimų, nustatyti Darbo kodekse;

26.1.2. viename projekte gali būti ne daugiau kaip 3 projektą administruojančių asmenų etatai (projekto vadovo, administratoriaus ir finansininko).

27. Netiesioginės projekto išlaidos yra kompensuojamos taikant fiksuočią normą, kuri nustatyta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“, 10 priede.

28. Netiesioginėms išlaidoms galima taikyti didžiausia suma apskaičiuojama tiesioginių išlaidų sumą padauginus iš apskaičiuotos netiesioginių išlaidų fiksujosios normos, naudojant toliau nurodytas formules:

$$\text{FN} \text{ (fiksuočioji norma (procenais))} = \frac{\text{P} \text{ (projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma)} \times \text{X} \text{ (proc.)}}{\text{RI} \text{ (tiesioginių išlaidų rango suma)} \times 100 \text{ (proc.)}}$$

$$\text{NI} \text{ (netiesioginės išlaidos)} = \text{FN} \text{ (proc. pasirinkimas iš lentelės)} \times \text{TI} \text{ (visų tiesioginių išlaidų suma)}.$$

29. Nustatant projektui taikomą fiksuočią normą, atsižvelgiama į tai, kokią tiesioginių išlaidų dalį (procenais, apvalinant iki 2 skaičių po kablelio) sudaro projekto veiklų rango išlaidos (projekto veiklų rango išlaidomis laikomos išlaidos tų veiklų, kurias visiškai įgyvendina ne pats projekto vykdytojas, o paslaugų teikėjai, prekių tiekėjai ar rangovai):

Eil. Nr.	Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma, eurais	Didžiausia fiksuočioji norma (procenais), kai projekto veiklų rangos išlaidų dalis sudaro:		
		iki 60 proc. (imtinai) tiesioginių projekto išlaidų	nuo 60 proc. iki 90 proc. (imtinai) tiesioginių projekto išlaidų	daugiau kaip 90 procentų tiesioginių projekto išlaidų
1.	iki 85 000	24 proc.	24 proc.	12 proc.
2.	nuo 85 001 iki 175 000	24 proc.	21 proc.	12 proc.
3.	nuo 175 001 iki 200 000	19 proc.	19 proc.	12 proc.

30. Tinkamos išlaidos, nurodytos Taisyklių 25 ir 26 punktuose, gali būti patiriamos naudojant savo ištaklius.

31. Tinkamomis finansuoti laikomos išlaidos, patirtos ne anksčiau kaip nuo paraškos pateikimo Agentūrai dienos ir neviršijančios fiksuočiojo įkainio, nustatyto šių Taisyklių 25.2.1 papunktyje, ir fiksujosios normos, nustatytos vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“, 10 priedu.

32. EIP projekte turi būti numatytos visos išlaidos, kurios išimtinai bus naudojamos projekto įgyvendinimui. Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir EIP projektui įgyvendinti būtinės išlaidos, ir ne daugiau nei numatytais paramos dydis ir intensyvumas. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti išvardytos pagal išlaidų kategorijas. Kai EIP projektui vykdyti nenaudojami savi ištakliai ir įkainiai nėra numatyti ESIF ir Taisyklose, turi būti pateikiami ne mažiau kaip trys komerciniai pasiūlymai (su lygiaverčiais išlaidų techninės savybes apibūdinančiais techniniais parametrais) išlaidoms pagrįsti, o tinkama finansuoti išlaidų suma nustatoma pagal mažiausią pasiūlytą kainą. Jei dėl ribotos reikalingų prekių ir (ar) paslaugų pasiūlos pareiškėjas pateikia mažiau kaip tris komercinius pasiūlymus, pareiškėjas įrodo, kad dėl trijų komercinių pasiūlymų pateikimo buvo kreiptasi į ne mažiau kaip tris galimus prekių ir paslaugų tiekėjus ir jie patvirtino, kad pareiškėjo prašyme nurodytų prekių netiekia ir paslaugų neteikia. Tuo atveju, kai pareiškėjo pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose nurodyta prekės ar paslaugos kaina yra 10 proc. didesnė nei analogiškos rinkoje egzistuojančios prekės ar paslaugos kainos, pareiškėjui siunčiamas paklausimas su prašymu per nustatytą laiką pateikti pasirinktos prekės ar paslaugos kainos pagrindimą. Jei pareiškėjas nepateikia konkrečių argumentų kainos skirtumui pagrįsti, Agentūra kainą nustato pagal analogiškas rinkoje egzistuojančias prekės ar paslaugos kainas. Agentūra apie tai informuoja pareiškėją ir suderina su juo, ar jis sutinka visa apimtimi įgyvendinti projektą, turėdamas mažesnę paramos sumą. Jeigu pareiškėjas per nustatytą laiką nepateikia tokio sutikimo, paramos paraiška pripažistama netinkama finansuoti ir yra atmetama. Apskaičiuotas tinkamų finansuoti išlaidų dydis ir (arba) didžiausias paramos dydis suapvalinamas iki sveikuju skaičių.

33. EIP projekte numatytos prekės ir paslaugos turi būti įsigytos pagal Lietuvos Respublikos viešujų pirkimų įstatymą. Subjektas, kuriam Viešujų pirkimų įstatymas netaikomas, vadovaujasi Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklemis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-924 „Dėl Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisykles). Jeigu EIP projektui vykdyti naudojami savi resursai, vadovaujamas institucijos vadovo įsakymu patvirtintais paslaugų ir kitų tinkamų finansuoti išlaidų įkainiais.

34. Visos EIP projekto išlaidos turi būti patvirtintos apskaitos dokumentais, turinčiais visus Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo nustatytus apskaitos dokumentų rekvizitus, arba pagrįstos institucijos vadovo įsakymu patvirtintais paslaugų ir kitų tinkamų finansuoti išlaidų įkainiais, jei EIP projektui vykdyti naudojami savi resursai. Paramos gavėjas tvarko šių lėšų

apskaitą ir saugo su projekto apskaita susijusius dokumentus atskirai nuo kitų. Projekto išlaidas paramos gavėjai privalo įtraukti į apskaitą laikydamiesi Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų. Pareiškėjas prieš paramos sutarties pasirašymą privalo turėti kredito įstaigoje atskirą sąskaitą EIP projekto lėšoms.

35. Jei prekių ir (arba) paslaugų pirkimai (EIP veiklos grupės projekto galimybų studijos rengimo ir EIP projekto paraiškos rengimo atvejais) atlikti iki paramos paraiškos pateikimo, pareiškėjas pirkimo dokumentų kopijas turi pateikti kartu su paramos paraiška.

36. Tinkamų finansuoti išlaidų, kurioms Taisyklėse ir Agentūros nėra nustatyti įkainiai arba didžiausios sumos Taisyklėse, dydžiai nustatomi pagal viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiamus prekių ir (arba) paslaugų kainų rinkos tyrimuose nustatytus įkainius, kurie taikomi tokioms pat išlaidoms įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus ir analogiškiems paramos gavėjams. Europos Sąjungos struktūriniams fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapio www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“).

37. Įgyvendinant projektą, galima iki 10 proc. lėšų perskirstyti tarp kiekvienos atskiro išlaidų kategorijos, neviršijant pagal atskirus mokėjimo prašymus ir bendros paramos sutartyje numatytos paramos sumos. Perskirstant lėšas, išlaidos, nurodytos Taisyklių 25.1.2, 25.2.1, 25.2.2.1, 25.2.3, 25.2.3.1–25.2.3.3 ir 26.1 papunkčiuose, negali būti didinamos. Išlaidos, kurios pagal atskiras išlaidų kategorijas perskirstomos daugiau kaip 10 proc., ir išlaidos, kurios nėra numatytos Taisyklėse ir paramos sutartyje, nefinansuojamos. Išlaidų sumų mažinimas nėra ribojamas. Paramos sutartis dėl šių pakeitimų nekeičiama.

38. Netinkamos finansuoti išlaidos:

38.1. išlaidos, nesusijusios su EIP projektu ir remiama veikla ir neįvardytos Taisyklių 25 ir 26 punktuose;

38.2. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes ir paslaugas, nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų teisės aktuose;

38.3. pavienių pareiškėjų ar EIP grupės narių savarankiškai atliekamų tyrimų, susijusių su EIP projektu, išlaidos;

38.4. iki paraiškos pateikimo pradėtų projektų įgyvendinimo išlaidos;

38.5. EIP veiklos grupės projekto galimybų studijoje nenumatytam EIP projektui įgyvendinti.

39. PVM finansavimas apibrėžtas Administravimo taisyklėse.

40. Jei pareiškėjas ir partneriai naudojasi kredito įstaigų išduotais kreditais EIP projektui, kuriam prašoma paramos, finansuoti ir pareiškėjui ar partneriui teikiama valstybės pagalba, kompensuojant dalį kredito įstaigai sumokėtų palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio,

didžiausia bendra paramos, skiriamos pagal Taisykles, ir valstybės pagalbos lėšų suma bei intensyvumas vienam EIP projektui ir jo tinkamoms finansuoti išlaidoms negali viršyti Taisyklėse nustatytu dydžiu.

41. Teikiant paramą projektams, kurie įgyvendinami miškininkystės sektoriuje, turi būti laikomasi leistinų *de minimis* pagalbos ribų:

41.1. vienam subjektui, kaip jis apibrėžtas reglamento (ES) Nr. 1407/2013 2 straipsnio 2 dalyje, suteikta pagalba negali būti didesnė kaip 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų) per dvejus praėjusius ir einamuosius jo mokesčinius metus. Kai pareiškėjui ar partneriui suteikus apskaičiuotą pagalbos dydį būtų viršijama bendra šiame punkte nurodyta suma, negali būti išmokama net ta pagalbos dalis, kuri šios ribos neviršija;

41.2. jei pagalbos gavėjas vykdo veiklą keliuose sektoriuose, teikiama pagalba sumuojama vadovaujantis Komisijos reglamento (ES) Nr. 1407/2013 5 straipsnio 1 dalies nuostatomis.

42. Vertinant paramos paraškas ir administruojant paramą, esant įtarimui dėl nepagrįstai didelių kainų įsigyjant prekes ir paslaugas, dėl įrangos naujumo ir (arba) nusidėvėjimo ar dėl EIP projekto ir (arba) investicijų atitikties Programos priemonės tikslams, Agentūra atlieka užsakomąsių išlaidų skaičiuojamujų kainų, įrangos naujumo ir (arba) nusidėvėjimo, projekto ir (arba) investicijų atitikties Programos priemonės tikslams ekspertizes. Vadovaudamasi jų rezultatais, priima galutinį sprendimą dėl tinkamų finansuoti išlaidų, nustatant paramos sumą ir tinkamumą.

XI SKYRIUS

PARAMOS PARAİŞKŲ TEIKIMO TVARKA

43. Paramos paraškos forma pateikiama Taisyklių priede ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse, adresais www.zum.lt ir www.nma.lt.

44. Paramos paraška ir dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildyta paramos paraška ir jos priedai nepriimami.

45. Paramos paraška ir prie jos pridedami dokumentai turi būti pateikti kompiuteriu užpildyti ir atspaudsinti. Ranka užpildytos paramos paraškos nepriimamos. Paramos paraškas iš pareiškėjų priima ir regisitruoja Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritoriniai paramos administravimo skyriai adresais, nurodytais interneto svetainėje www.nma.lt. Paramos paraška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t.t.) arba kitais adresais pateiktos paraškos nepriimamos.

46. Paramos paraška gali būti pateikta ir elektronine forma, naudojantis ŽŪMIS portalo internetine prieiga, adresu <https://zumis.lt>, jei tokia galimybė suteikta. Paramos parašką pildant elektroniniu būdu ŽŪMIS portale, ji turi būti pateikta ne vėliau kaip iki kvietimo teikti paramos paraškas paskutinės dienos 12 val. Prie elektroninės paramos paraškos pridedami dokumentai turi

būti elektroninės formos (popierinis dokumentas turi būti nuskenuotas). Elektroninės paramos paraiškos formos laukų išdėstymas ir pavadinimai gali skirtis nuo spausdintinės (popieriuje teikiamos) versijos.

47. Paramos paraiškų pildymas, registravimas ir vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

48. Paramos paraiškos pradedamos vertinti pasibaigus paramos paraiškų priėmimo terminui. Užregistravus paramos paraišką, pirmiausia atliekamas administracinių tikrinimas. Administracinių atitinkties tikrinimas ir paraiškos vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

49. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar EIP projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatyti Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikujų skaičių.

XII SKYRIUS

EIP PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI

50. EIP projektų atrankos vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka pagal šiuos atrankos kriterijus:

50.1. EIP projekte pateiktas pagrindimas, įrodantis, kad projekto rezultatų praktinis taikymas ūkiuose teiks ekonominę ir (arba) aplinkosaugos naudą – suteikiama 20 balų;

50.2. EIP projekte numatytomis turto įsigijimo išlaidoms finansuoti prašoma mažesnio paramos intensyvumo, nei nustatyta galimas didžiausias paramos intensyvumas šioms išlaidoms finansuoti, už kiekvieną sumažintą procentinį punktą pareiškėjui suteikiamas 1 balas, bet ne daugiau kaip 15 balų (atrankos kriterijus netaikomas, kai prašoma didžiausios galimos paramos sumos EIP projektui);

50.3. EIP projektas įgyvendinamas:

50.3.1. panaudojant neatlygintinai EIP veiklos grupės narių ištaklius (materialinę bazę, darbuotojus) ir integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų infrastruktūrą – suteikiama 20 balų;

50.3.2. panaudojant neatlygintinai EIP veiklos grupės narių ištaklius (materialinę bazę, darbuotojus) – suteikiama 10 balų;

50.4. EIP projekto rezultatų pritaikomumas bus pademonstruotas:

50.4.1. daugiau kaip 20 valdų (įskaitytinai) – suteikiama 20 balų;

50.4.2. nuo 15 valdų (įskaitytinai) iki 19 valdų (įskaitytinai) – suteikiama 15 balų;

50.4.3. nuo 10 valdų (įskaitytinai) iki 14 valdų (įskaitytinai) – suteikiama 10 balų;

50.5. EIP veiklos grupės projekto galimybų studijai skirta ne mažiau kaip 90 balų – suteikiama 10 balų;

50.6. EIP projekto veiklų viešinimui taikomos ne mažiau kaip 3 skirtingos viešinimo priemonės ir būdai (spauda, radijas, televizija, internetas ir kt.) – suteikiama 15 balų.

51. EIP projektų atrankos kriterijų vertinimo paaiškinimai:

51.1. vertinant atitiktį Taisyklių 50.1 papunktyje nurodytam atrankos kriterijui, vertinamas EIP projekte pateiktas pagrindimas, įrodantis, kad EIP projekto rezultatų praktinis taikymas ūkiuose teiks ekonominę ir (arba) aplinkosaugos naudą, išsitikinama, ar pareiškėjas pagrindė skaičiavimais planuojamą ekonominę naudą, ar įrodė, kad EIP projekto rezultatų taikymas turės aplinkosaugos naudą;

51.2. vertinant atitiktį Taisyklių 50.2 papunktyje nurodytam atrankos kriterijui, vertinamas EIP projekte prašomą finansuoti visų turto įsigijimo išlaidų paramos intensyvumo mažėjimas. Atrankos balai nesuteikiami, kai pagal paramos paraikoje nurodytą EIP projekto investicijų vertę apskaičiuotas paramos dydis, taikant didžiausią galimą paramos intensyvumą, viršija didžiausią galimą paramos sumą EIP projektui, tačiau EIP projektui prašoma skirti Taisyklėse nustatyta didžiausią galimą paramos sumą, arba kai pagal paramos paraikoje nurodytą EIP projekto investicijų vertę apskaičiuotas paramos dydis, taikant didžiausią galimą paramos intensyvumą, viršija didžiausią galimą paramos sumą EIP projektui, tačiau jam prašoma skirti mažesnę paramos sumą, nei Taisyklėse nustatyta didžiausia galima paramos suma. Tokiu didžiausiu galimu paramos intensyvumu laikomas intensyvumas, apskaičiuotas lyginant Taisyklių 21 punkte nustatyta didžiausią paramos sumą EIP projektui su jo investicijų verte. Paramos intensyvumo sumažinimas procentiniais punktais nustatomas nuo apskaičiuoto intensyvumo;

51.3. vertinant atitiktį Taisyklių 50.3 papunktyje nurodytam atrankos kriterijui, vertinamas EIP projekto įgyvendinimas panaudojant neatlygintinai EIP veiklos grupės narių išteklius, integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų infrastruktūrą. Paramos paraikoje turi būti nurodyta, kad pareiškėjas realiai numato naudoti EIP veiklos grupės narių išteklius, integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų infrastruktūrą ir neprajo paramos išlaidoms, kurioms įgyvendinti bus naudojami EIP veiklos grupės narių ištekliai ir integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų infrastruktūra, visa apimtimi;

51.4. vertinant atitiktį Taisyklių 50.4 papunktyje nurodytam atrankos kriterijui, vertinamas EIP projekto rezultatų pritaikomumo pademonstravimas valdose, turi būti įsitikinta, kad pareiškėjas paramos paraikoje įsipareigoja pademonstruoti EIP projekto rezultatų pritaikomumą tiek valdų, už kiek gali būti suteikiamas atitinkamas atrankos balų skaičius. Įgyvendinus EIP projektą, turi būti įrodyta, kad gautas rezultatas (produktas, rekomendacija ir kt.) bus pritaikytas tiek valdų, kokį jų skaičių pareiškėjas nusistatė, ir tai pademonstruota viešinant EIP projekto rezultatus;

51.5. vertinant atitiktį Taisyklių 50.5 papunktyje nurodytam atrankos kriterijui, vertinamas balų skyrimas už EIP veiklos grupės projekto galimybų studijos parengimą ir turi būti įvertinta tai, ar Ministerijos sprendimu patvirtintai EIP veiklos grupių projektų galimybų studijai skirta ne mažiau kaip 90 balų;

51.6. vertinant atitiktį Taisyklių 50.6 papunktyje nurodytam atrankos kriterijui, vertinamas EIP projekto rezultatų viešinimas pagal pareiškėjo taikomų EIP projekto rezultatų viešinimo priemonių arba būdų skaičių.

52. Privalomas mažiausias EIP projektų atrankos balų skaičius – 70 balų. Jei EIP projektų atrankos vertinimo metu nustatoma, kad EIP projektui suteikta balų suma yra mažesnė, nei nustatytais privalomas skaičius – 70 balų, paramos paraiška atmetama.

53. Paramos paraiškų atrankos pirmumo eilės sudarymas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Papildomas paramos paraiškų atrankos vertinimas atliekamas pagal tuos pačius atrankos kriterijus. Atrankos kriterijų eiliškumas taikomas mažėjančios svarbos tvarka pagal Taisyklių 50.2, 50.4, 50.1, 50.3, 50.6 ir 50.5 papunkčiuose nurodytus atrankos kriterijus.

XIII SKYRIUS

PARAMOS PARAISKŲ TVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIU SUDARYMAS

54. Agentūra, įvertinus paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę ir nustatytos formos atskirų paramos paraiškų vertinimo ataskaitas, kurias teikia Ministerijai.

55. Ministerijos sudarytas Išvadoms dėl projektų pagal Programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklą „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ teikti projektų atrankos komitetas (toliau – PAK), sudarytas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 3D-287, svarsto EIP projektus ir priima rekomendacinių pobūdžio sprendimą dėl finansuotinų ir (arba) nefinansuotinų EIP projektų. Vadovaujantis PAK rekomendacijomis, galutinį sprendimą dėl paramos skyrimo ir (arba) neskyrimo priima žemės ūkio ministras ar jo įgaliotas asmuo ir apie priimtą sprendimą Ministerija informuoja Agentūrą per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos.

56. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskyrimo paštu ar el. paštu (kaip nurodyta paraiškoje) informuoja pareiškėjus ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

57. Gavusi iš Ministerijos sprendimą suteikti paramą, Agentūra, vadovaudamasi Administravimo taisyklių nustatyta tvarka, rengia paramos sutartį.

58. Pareiškėjas, pasirašęs paramos sutartį, šios sutarties įsigaliojimo dieną tampa paramos gavėju.

59. Paramos sutartis gali būti keičiamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XIV SKYRIUS

EIP PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

60. Paramos gavėjas EIP projekto įgyvendinimo metu, kas 12 mėnesių nuo paramos sutarties pasirašymo dienos, Agentūrai teikia jos nustatytos formos EIP projekto įgyvendinimo

tarpines ataskaitas, kuriose teikia informaciją apie EIP projekto įgyvendinimo eigą bei pasiektus rezultatus. Kompiuteriu užpildytos ir atspausdintos tarpinės ataskaitos turi būti pateikiamos Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritoriniams paramos administravimo skyriams paramos gavėjo asmeniškai ar per igaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz.: paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir kt.) arba kitais adresais pateiktos tarpinės ataskaitos nepriimamos. EIP projekto įgyvendinimo tarpines ataskaitas vertina Agentūra ir Ministerija.

61. Agentūra, įvertinus tarpines įgyvendinimo ataskaitas, atlieka patikras vietoje, kurių metu įsitikina, ar EIP projektas įgyvendinamas pagal paramos sutartyje numatytais etapus, ar įgyvendintos planuotos EIP projekto veiklos.

62. Jei Agentūra nustato, kad paramos gavėjas ir (arba) partneriai, įgyvendindami EIP projektą, nesilaiko paraiškoje ir paramos sutartyje numatyto įgyvendinimo plano siekiant numatyti rezultatų, Agentūros nustatyta tvarka taikomos individualios priemonės, skirtos EIP projekto įgyvendinimui gerinti, ir atliekama nuolatinė stebėsenė ir kontrolė, paramos gavėjui teikiami pasiūlymai ir rekomendacijos dėl šių priemonių įgyvendinimo.

63. Jei Agentūra nustato, kad paramos gavėjas ir (arba) partneriai, įgyvendindami EIP projektą, nepasieks numatyti rezultatų, arba paramos gavėjas ir (arba) partneriai nesilaiko Agentūros taikomų priemonių (rekomendacijų, pasiūlymų) EIP projekto įgyvendinimui pagerinti, paramos sutartis nutraukiama. Apie sutarties nutraukimą Agentūra informuoja paramos gavėją vidas procedūrą nustatyta tvarka.

XV SKYRIUS **MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO** **TVARKA**

64. Paramos gavėjas po kiekvieno EIP projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta paramos sutartyje, pateikia Agentūrai nustatytos formos mokėjimo prašymą Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

65. Mokėjimo prašymus kartu su reikiamais priedais iš paramos gavėjų priima ir registruoja Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritoriniai paramos administravimo skyriai adresais, nurodytais interneto svetainėje www.nma.lt.

66. Paramos gavėjas mokėjimo prašymą ir susijusius dokumentus turi užpildyti lietuvių kalba. Kita kalba užpildyti mokėjimo prašymai ir jų priedai nepriimami.

67. Mokėjimo prašymai turi būti pateikti paramos sutartyje numatytais terminais, asmeniškai ar per igaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz.: paštu, faksu arba elektroniniu paštu) arba kitais adresais pateikti mokėjimo prašymai nebus priimami. Mokėjimo prašymai gali būti pateikti elektronine forma, naudojantis ŽŪMIS portalo interneto prieiga, adresu <https://zumis.lt>, jeigu tokia galimybė yra suteikta. Mokėjimo prašymą pildant elektroniniu būdu ŽŪMIS portale, jis turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki paramos sutartyje numatyto mokėjimo prašymo pateikimo termino 24

valandos. Mokėjimo prašymus kartu su reikalaujamais priedais iš paramos gavėjų priima ir registruoja Agentūra.

68. Mokėjimo prašymą pateikus pavēluotai, jis užregistruojamas, tačiau yra taikomos sankcijos. Sankcijos dėl pavēluoto mokėjimo prašymo pateikimo nustatomos vadovaujantis Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodika).

69. Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo pateikimo terminą, jis iki atitinkamo termino pabaigos turi Agentūrai raštu pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratėsimo.

70. Mokėjimo prašymai vertinami Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

71. Paramos gavėjų ir (arba) partnerių atsiskaitymai su tiekėjais ir parneriais turi vykti tik per finansų įmones arba kredito įstaigas.

72. Paramos lėšų išmokėjimo būdas nustatomas paramos sutartyje. Tinkamos finansuoti išlaidos gali būti apmokėtos šiais būdais:

72.1. išlaidų kompensavimo;

72.2. išlaidų kompensavimo su avансo mokėjimu, kai avansas nėra Europos Komisijai tinkamos deklaruoti išlaidos. Avanco mokėjimas (fiksuota suma) yra atliekamas po paramos sutarties pasirašymo; avansas gali siekti iki 40 proc. skirtos paramos sumos.

73. Pasirašius paramos sutartį, jei paramos sutartyje nustatyta, paramos gavėjui mokamas paramos sutartyje nustatyto dydžio avansas. Avansas mokamas paramos gavėjui pateikus Agentūrai avansinį mokėjimo prašymą.

74. Kai bendra pagal paramos gavėjo pateiktus mokėjimo prašymus kompensuota ir avansu paramos gavėjui sumokėta suma pasiekia EIP projektui įgyvendinti skirtą paramos sumą, EIP projekto įgyvendinimo išlaidos toliau nekompensuojamos.

75. Baigęs įgyvendinti EIP projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutinio mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti išlaidas, bei galutinę Agentūros nustatytos formos EIP projekto įgyvendinimo ataskaitą Taisyklių 60 punkte nustatyta tvarka ir būdais. Galutinę EIP projekto įgyvendinimo ataskaitą vertina Agentūra ir Ministerija.

76. Agentūra, išnagrinėjusi galutinį mokėjimo prašymą ir nustačiusi, kad paramos gavėjui buvo išmokėta didesnė paramos suma nei pripažinta tinkama finansuoti paramos lėšomis,

vadovaudamasi paramos sutarties nuostatomis, pareikalauja paramos gavėjo grąžinti perviršinę sumą.

77. Paramos gavėjas gali teikti ne daugiau kaip devynis mokėjimo prašymus, neįskaitant avansinio mokėjimo prašymo.

78. Paramos lėšos paramos gavėjui išmokamos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

XVI SKYRIUS **SANKCIJOS**

79. Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiam) EIP projektą paramos gavėjui taikomos tokios sankcijos: paramos sumažinimas, paramos teikimo sustabdymas ir (arba) nutraukimas, sutarties nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos; apribojimas teikti paraškas; kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatyto reikalavimų nesilaikymo.

80. Detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka nustatyta Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikoje.

81. Priemonės veiklos sričiai netaikoma Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-889 „Dėl Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodikos patvirtinimo“.

XVII SKYRIUS **BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

82. EIP projektų įgyvendinimo priežiūra ir tikrinimas, skundų teikimas atliekami Administravimo taisyklės nustatyta tvarka. Užbaigtą EIP projekto metinės ataskaitos neteikiamos.

83. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos.
